

การศึกษาการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

นางอุษณีย์ สุขสุทธิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0993-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 3 ก.ย. 2546

119778648

**A STUDY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT OF COLLEGES
UNDER THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION
IN BANGKOK METROPOLIS**

MRS. USANEE SUKSUTTHI

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration**

Department of Administration Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0993-7

อุษณีย์ สุขสุทธิ : การศึกษาการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
 ในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT OF
 VOCATIONAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา :รศ. เอกชัย
 กี่สุขพันธ์, 170 หน้า. ISBN 974-13-0993-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 95 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอนจำนวน 297 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 392 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ และแบบวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลครบทั้ง 5 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรมอาชีวศึกษา คือ การสำรวจความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลมีการสำรวจ การวิเคราะห์การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความต้องการในการพัฒนา การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การวางแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลมีการกำหนดแผนการพัฒนาด้านวิชาการ โดยกำหนดในปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา การปฏิบัติตามแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลใช้วิธีอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน โดยสถานศึกษาจัดดำเนินการเองภายในสถานศึกษา การติดตามประเมินผลการพัฒนาทรัพยากรบุคคล มีการติดตามประเมินผลด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป และการสอบถาม โดยเน้นประเมินผลในด้านประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปปฏิบัติ

ปัญหาในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล คือ ขาดผู้ชำนาญการในการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ขาดงบประมาณ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ ครู-อาจารย์ไม่ให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์ และขาดการประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ภาควิชา .....บริหารการศึกษา.....ลายมือชื่อนิติดี .....
 สาขาวิชา .....บริหารการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา .....2543.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4283879327 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT / VOCATIONAL EDUCATION / BANGKOK METROPOLIS

USANEE SUKSUTTHI : A STUDY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. EKACHAI KEESOOKPUN, M.Ed. 170 pp. ISBN 974-13-0993-7

The purpose of this research was to study the state and problems of HRD process of colleges under the department of vocational education in Bangkok metropolis. The population of this study were 95 administrators of colleges and the samples were 297 of teachers then the population and the samples were 392. The instruments used for collecting data were questionnaires and analyzed document. The data of questionnaires were analyzed by frequency and percentage and the data of analyzed documents were analyzed by content analysis and theme conclusion.

Research findings indicated that most of colleges under the department of vocational education in Bangkok metropolis developed human resource in accordance with the five steps of HRD process as follows : Firstly, according to the training needs assessment in HRD process, the data were surveyed and analyzed. Essentials of development were also designated and prioritized. Secondly, according to defining program objectives of HRD process, the objectives were determined in order to develop knowledge and skills going on with the changing of technology. Thirdly, according to planning of HRD process, work plan was established in the colleges yearly operation for the emphasis of academic. Fourthly, according to implementation of HRD process, there were seminar participation and field study which managed in the colleges. Finally, according to the follow-up and evaluation of HRD process, there were observed the behavior of work changing and questioning. The utilizing of development and work operation were evaluation.

The problems in HRD process were as follows : lack of experts for operation according to process of HRD, insufficiency of budget for operations, lack of coordinate with organization, limited of time and place, paid little essential for teachers to defining program objectives, and lack of system and continuity in follow-up and evaluation.

Department.....Educational Administration..... Student's signature *Uranee Sukt...*
Field of study ....Educational Administration.....Advisor's signature *Ekalak Keesookpun*
Academic year .....2000 .....Co-advisor's signature.....-

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้อุทิศเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ผู้อำนวยการส่นอง อีเอ็ม ผู้อำนวยการเสรี บุญญกาศ และ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ งาน อุไรรัตน์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบ แก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณอธิบดีกรมอาชีวศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ใน กรุงเทพมหานคร ทั้ง 22 แห่งที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนทุนในการวิจัยส่วนหนึ่งด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระ โยชน์อันเกิดจากการทำวิทยานิพนธ์แด่บุพการี คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อุษณีย์ สุขสุทธิ

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ลำดับขั้นตอนในการเสนอรายงานการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล	10
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	14
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	21
นโยบายการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกรมอาชีวศึกษา	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	79
3 วิธีดำเนินการวิจัย	83
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	83
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	90
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร	121
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
สรุปผลการวิจัย	126
อภิปรายผลการวิจัย	129
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	141
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	142
รายการอ้างอิง	143
ภาคผนวก	148
ประวัติผู้วิจัย	170

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงข้อมูลที่ได้จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2542เกี่ยวกับงบประมาณ และจำนวนวันเฉลี่ยต่อคนต่อปีที่สถานศึกษาดำเนินการ โครงการพัฒนา ทรัพยากรบุคคล	4
2 แสดงจำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน	87
3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน และวุฒิการศึกษาสูงสุด	90
4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	93
5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	98
6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนา ทรัพยากรบุคคล	101
7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	104
8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	108
9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	114

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเอกชัย ที่สุขพันธ์ (2539)	22
2 การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรมของนางนุช วงษ์สุวรรณ (2534)	32